

El maig és el mes clau del procés cap a la independència (i 2): la revolució és la situació

Fa molts anys un polític socialista molt intel·ligent em va ensenyar una metàfora interessant: la de l'anomenat 'pendent ferroviari'. Espere explicar-la bé. Segons que sembla, quan es planifica una via de tren l'element clau que cal tenir en compte és el pendent. En la gran velocitat no es pot posar una via amb un pendent de més del 3% de desnivell i en general qualsevol tren, excepte els famosos cremallera de muntanya, no poden circular per vies on hi haja més d'un 6% de desnivell. La raó? Amb un pendent superior, els trens si agafen velocitat ja no els pots controlar ni tan sols frenant, o bé necessites un traçat molt llarg i molta sort –de fet, que s'aturen tots sols– per a no causar un accident. No és possible dirigir-los.

El qui m'explicà la metàfora l'aplicava a la política. Venia a dir que quan algun actor polític queia per un pendent superior al raonable l'accident era inevitable. En circumstàncies normals, les de la política habitual, és molt difícil que ningú vaja voluntàriament per un pendent perillós. Però quan les circumstàncies són excepcionals, com passa ara, la cosa canvia. Pots entrar en un pendent impossible gairebé sense adonar-te'n.

Això li ha passat a l'estat espanyol. La seua resposta al procés d'independència va ser menystenir-lo. Quan es va adonar que allò anava de debò era massa tard i el pendent ja era agut. Aleshores la reacció va ser la judicialització i la negació de la política. I això ha posat l'estat-tren en un pendent suïcida. Gairebé, gairebé podríem quedar-nos quietes i esperar a veure com s'estavellen...

Judicialitzar el procés català és l'error més important que Espanya podia cometre, tret que fes eixir l'exèrcit al carrer. D'una banda, perquè facilita l'anomenat 'remedial only', l'únic supòsit d'autodeterminació que ningú no discuteix al món. Però, en segon lloc, i aquest és el més important, perquè ha perdut el control de la màquina. Si ara cap govern espanyol volgués aturar la judicialització simplement no té temps ni recursos per a fer-ho.

Per tant allò que és revolucionari avui és la situació. Més que no els protagonistes i tot.

1. Catalunya, tot i les giragonses, no ha afluixat en el propòsit i ha engegat un procés de desconexió que per força acabarà al voltant de l'estiu que ve. I els polítics independentistes saben que no poden defugir la seua responsabilitat, perquè això equivaldria a la seua derrota absoluta, al seu descrèdit total.
2. Mentrestant l'estat espanyol ha tancat voluntàriament qualsevol possibilitat d'acord perquè ha elegit la via anti-política de la judicialització. Ara ja no té temps de canviar les lleis que apliquen els seus tribunals. I cada dia li serà més difícil d'obrir un debat polític, siga quin siga el futur govern. Quan tu tractes de delinqüents els teus adversaris polítics, la negociació esdevé impossible. O l'un o l'altre ha de rendir-se abans de començar a negociar. Si no cedeix cap dels dos no hi ha solució possible.
3. L'actitud espanyola és incomprendible a Europa si porta com a conseqüència a una crisi tan gran com la que portarà. I aquesta és la peça clau de l'equació. La solució del problema, efectivament, serà multilateral i són els estats de la Unió Europea, més que no la Unió, que tenen la capacitat d'imposar-se com a àrbitres. Això no serà Kossove. I en el cas d'una independència unilateral el manteniment de Catalunya dins la Unió Europea canviarà l'equació amb vista als tercers països. Fins i tot si Espanya no ens reconegués com a estat, la repercussió internacional del seu gest quedaria molt apagada en el cas que la Unió Europea trobàs un estatus per a reconèixer Catalunya, cosa que ara poca gent dubta que trobarà. Hi ha la famosa hipòtesi 'Xipre a l'inrevés' i a Brussel·les ja reconeixen que la dificultat legal i política que per a la UE representaria una Catalunya en els llimbs és molt més gran que la que representaria mantenir-la a dins. En plena batalla per mantenir el Regne Unit i alguns països de l'est dins la Unió, com siga, expulsar Catalunya seria un precedent dramàtic que la UE no es pot permetre.

A partir d'aquestes premisses, doncs, i sabent el que es diu en els cercles diplomàtics, el dibuix de cap a on anem de forma immediata es pot resumir així:

1. El govern de Catalunya sap que pot precipitar en el moment que li convinga una DUI, justificada per les

agressions jurídiques (especialment, per alguna de gruixuda que pot arribar abans de l'estiu), i sap que la reacció de la UE serà arbitrar el conflicte. La UE no es posarà a favor de Catalunya però tampoc no acceptarà la posició espanyola només perquè és un estat membre. Tot indica que exigirà a Espanya i a Catalunya una solució raonable al conflicte polític i l'única possible és un referèndum a l'escoesa. Però Espanya no l'acceptarà mai. Ni sota pressió.

2. En aquest context si l'estat espanyol no s'avé a convocar un referèndum i, en canvi, la judicialització del procés d'independència afecta càrrecs polítics electes (batlles, regidors, el president Mas, els consellers del 9-N...), Catalunya estarà en condicions d'invocar el supòsit de 'remedial only' davant la Unió Europea: ens separem perquè no tenim més remei i perquè no hi ha cap possibilitat de pactar res. Dins la Unió Europea alguns estats es posaran més a favor nostre i alguns més en contra, però en el moment que es trenque la unanimitat el referèndum s'imposarà com una mesura raonable, com l'únic consens possible i raonable. I a partir d'aquell moment la càrrega del problema recaurà en Espanya i no en Catalunya. Espanya es negarà a fer el referèndum en qualsevol circumstància, amb la qual cosa justificarà el reconeixement de la DUI per part d'alguns estat europeus.

3. Tot i que no serà immediata, la solució del conflicte serà ràpida. Perquè, amb independència de quina siga la seua posició, els estats europeus no tenen cap interès objectiu a deixar Catalunya als llimbs jurídics, afectant les seues inversions, turistes, etcètera. I com que el pendent ferroviari haurà impedit a Espanya de frenar la maquinària a temps, optant per la via política, es precipitarà una solució europea. Segurament una solució provisional, però una solució que, de fet, deixarà Catalunya fora d'Espanya. I aquest és el gran canvi al qual podem aspirar durant els mesos vinents.

De fet seria millor dir que aquí és on som. I que el fet que ens trobem en aquesta situació és allò que importa. Com vaig explicar en l'article d'ahir ara tot depèn només de nosaltres.

+Article anterior: [El perill de derrotar-nos nosaltres mateixos.](#)

[A sota trobareu els comentaris dels subscriptors a aquest editorial. Entre més serveis, els subscriptors reben aquest editorial el dia abans de publicar-lo al vespre, i poden afegir-hi la seua opinió. VilaWeb necessita el vostre suport per a poder continuar oferint-vos aquestes informacions i opinions cada dia. Us demanem que si ens voleu ajudar, amb una petita quantitat us feu subscriptors del diari. Per a saber-ne més, [aneu ací.](#)]